

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania T. S.A. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem A. J., A. P., J. P., A. B., A. K.
oraz L. Sp. z o.o. w W.
o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 kwietnia 2023 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 7 grudnia 2023 r., sygn. akt III AUa 264/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie na rzecz T. S.A. w W. 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 20 listopada 2020 r., 1. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie z dnia 9 grudnia 2015 r. nr [...] w ten sposób, że stwierdził, iż A. P. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2014 r. do 31 marca 2015 r. i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 kwietnia 2015 r. do 9

grudnia 2015 r.; 2. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie z dnia 9 grudnia 2015 r. nr [...]1 w ten sposób, że stwierdził, iż A. J. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r. i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 października 2014 r. do 9 grudnia 2015 r.; 3. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie z dnia 7 grudnia 2015 r. nr [...]2 w ten sposób, że stwierdził, iż A. B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2015 r. do 7 grudnia 2015 r.; 4. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie z dnia 8 grudnia 2015 r. nr [...]3 w ten sposób, że stwierdził, iż A. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2014 r. do 31 stycznia 2015 r. i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lutego 2015 r. do 8 grudnia 2015 r.; 5. w pozostałym zakresie oddalił odwołania.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 7 grudnia 2021 r., oddalił apelacje T. S.A. i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że fakt zgłoszenia ubezpieczonych przez L. do ubezpieczeń społecznych nie może jednoznacznie świadczyć o tym, że płatnikiem składek jest podmiot zgłaszający. Przepis art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, stwierdza jedynie, że każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych, a obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób wymienionych w tym przepisie (m.in. pracowników) należy do płatnika składek. Przepis ten wprowadza domniemanie, że podmiot zgłaszający daną osobę do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jest płatnikiem składek, z

którym osoba podlegająca zgłoszeniu pozostaje w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie go ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym. Domniemanie to jest jednak wzruszalne.

Nie ma wątpliwości co do tego, że do ustawowych kompetencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy ustalanie faktycznego płatnika składek osoby ubezpieczonej. Wynika to m.in. z art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wskazującej, że do zakresu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy m.in. realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych. Uprawnienie i obowiązek organu rentowego do ustalenia tytułu ubezpieczeń, wiążący się nieodzownie z ustaleniem płatnika składek jest przy tym niezależny od kompetencji innych organów kontroli i ochrony prawnej. Organ rentowy jest władny dokonywać samodzielnych ustaleń w zakresie istnienia stosunku prawnego, podobnie jak sądy rozpatrujące odwołanie od wydawanych w takich kwestiach decyzji. Ma zatem obowiązek wydania decyzji wskazującej płatnika składek w razie ustalenia, że podmiot wskazany jako płatnik składek nim nie jest.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w skardze kasacyjnej zarzucił naruszenie prawa procesowego i prawa materialnego. Ponadto ZUS wskazując na „powyższe podstawy” wniósł „o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania:

1. w oparciu o art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do ustalenia czy:
2. rozwiązanie umowy o pracę przez podmiot trzeci (L.) nie związany żadnym węzłem prawnym z T. S.A. i Ubezpieczonym (podmiot, który w sposób pozorny „przejął” część zakładu pracy) może skutecznie wpływać na więź prawną między tymi podmiotami wynikającą z zawartej i wykonywanej umowy o pracę,
3. pracownik/ubezpieczony, po formalnym rozwiązaniu stosunku pracy z podmiotem „przejmującym” L., który nadal, cały czas kontynuował w formie samozatrudnienia wykonywanie tej samej pracy na rzecz dotychczasowego pracodawcy (T. S.A.). pod jego kierownictwem i nadzorem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez tego pracodawcę (T. S.A.)

podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik, czy jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą,

4. w sytuacji gdy pracownik kontynuuje pracę na rzecz swojego dotychczasowego pracodawcy w ramach założonej przez siebie pozarolniczej działalności gospodarczej (gdy stan faktyczny w danej sprawie wskazuje, iż założenie tej działalności nastąpiło na skutek wymuszenia na pracowniku zmiany formy wykonywania tej samej pracy w celu uniknięcia obowiązku odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzenia należnego pracownikowi) należy uznać, że doszło do rzeczywistego rozwiązania stosunku pracy, a tym samym do zmiany tytułu podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

W oparciu o art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na fakt, iż skarga jest oczywiście uzasadniona z następujących przyczyn:

5. rozwiązanie umowy o pracę przez podmiot trzeci (L.- podmiot który w sposób pozorny „przejął” część zakładu pracy) nie związany żadnym węzłem prawnym z T. S.A. i Ubezpieczonym nie może być uznane za wystarczającą przesłankę do uznania, iż stosunek pracy zawarty z T. S.A. ustał, z uwagi na fakt, iż samo świadectwo pracy wskazujące na datę rozwiązania stosunku pracy nie jest jednostronną czynnością pracodawcy wskazującą na zamiar rozwiązania umowy, tylko oświadczeniem wiedzy pracodawcy, który sporządzając świadectwo pracy pozostaje w słusznym bądź mylnym przeświadczeniu, że dany stosunek pracy uległ rozwiązaniu”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną T. S.A. wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przesądu i dlatego nie został uwzględniony.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe

interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało ono sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729).

Sugerując potrzebę rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie nawiązał do treści przepisów prawa, nie wyjaśnił, na czym polegają trudności w dekodowaniu norm prawnych, do jakich rozbieżnych wniosków może prowadzić wykładnia tych przepisów ani jakie jest stanowisko skarżącego w tej kwestii. Nie przedstawił zatem argumentacji jurydycznej, za pomocą, której wykazałby, że w sprawie istnieje zagadnienie prawne cechujące się walorem „istotności” wymaganym w przypadku zagadnień, które mogą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Ponadto podkreślić trzeba, że w istocie skarżący nie formułuje abstrakcyjnego zagadnienia prawnego, lecz zmierza wyłącznie do rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy w sytuacji, gdy Sąd Najwyższy nie jest sądem trzeciej instancji i jako sąd prawa, a nie sąd faktów, związany jest ustaleniami faktycznymi w sprawie.

Skarżący nie wykazuje także, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podkreśla się to, gdyż skarżący przyjmuje błędne założenie, iż zarzuty podstaw kasacyjnych z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. składają się na

szczególną podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. („*Wskazując na powyższe podstawy ...*”), która jako jedyna podstawa ma na uwadze indywidualny interes strony skarżącej w przyjęciu jej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący we wniosku powinien samodzielnie (odrębnie) od podstaw kasacyjnych wskazać i wykazać naruszenie przepisów, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Brak jest tego we wniosku. Nie wystarcza ogólna argumentacja i zarzuty bez zakotwiczenia w przepisach prawa. Skoro punktem odniesienia dla zarzutów podstaw kasacyjnych są konkretne przepisy prawa (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), to tym bardziej jest to wymagane w odniesieniu do zarzutów podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skarżący powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej i podnosząc, że znajdujące się w aktach świadectwa pracy ubezpieczonych wystawione przez L. nie mogą zostać uznane za wystarczające do przesądzenia, kiedy ustał stosunek ubezpieczeniowy istniejący między T. S.A. a ubezpieczonymi, nie powołał przepisów prawa, które zostały jego zdaniem w ewidentny sposób naruszone i w naruszeniu których upatruje oczywistej zasadności skargi. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz stosowanych odpowiednio do odpowiedzi na skargę kasacyjną § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

[f.n.]

